

Haber-Yorum

Mozaik Girişimi: Başarısız Bir Stratejinin Yeniden Formüle Edilmesi ve Taliban'ı Kontrol Altına Alma Çabasının Yenilenmesidir!

Haber:

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, Afganistan'daki durumu görüşmek üzere özel bir toplantı düzenledi. Toplantıda, Birleşmiş Milletler Afganistan Yardım Misyonu (UNAMA) Başkanı Roza Otunbayeva, "Mozaik Planı" adı verilen kapsamlı yeni bir çerçeve sundu. Bu girişimin "Afganistan'daki durumu normalleştirmeyi" hedeflemediğini, aksine Afgan halkının gerçek çıkarlarını güçlendirmek için çalıştığını vurguladı.

Yorum:

Yeni planın açıklanması, Feridun Sinirlioğlu tarafından hazırlanan daha önceki BM girişiminin başarısız olmasının ardından geldi. Bu çabalar iki ana cephede çıkmaza girmiştir: Birincisi, Taliban ile nasıl muamele edileceği konusunda uluslararası mutabakatın olmaması; ikincisi, Taliban'ın, planın uygulanmasından sorumlu olan Birleşmiş Milletler tarafından atanan özel temsilciyi reddetmesidir. Bu engeller ışığında, Birleşmiş Milletler "Mozaik" başlıklı yeni bir girişim ortaya attı.

Daha önceki stratejiyi uygulamak için Doha toplantıları düzenlenmiş ve üç tur devam etmişti. Ancak daha önce de belirtildiği gibi, bu süreç yukarıda bahsedilen zorluklar nedeniyle aksamıştır. Nitekim 30 Haziran ve 1 Temmuz 2025 tarihlerinde Katar, Uyuşturucuyla Mücadele Komitesi'nin üçüncü toplantısına ve Taliban ile uluslararası özel sektör temsilcileri arasındaki ikinci teknik toplantıya ev sahipliği yapmıştır. Bu iki toplantı, Doha sürecinin dördüncü aşamasının bir parçası olarak ve Mozaik Planı'nın uygulanması çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Son toplantı teknik nitelikte olsa da, geniş çapta gelecekteki siyasi görüşmelerin ön hazırlığı olarak görülmektedir. Birleşmiş Milletler Afganistan Yardım Misyonu Sözcüsü Stephen Smith'in 2 Mayıs 2025 tarihli açıklamasına göre Mozaik planı iki temel unsur etrafında dönmektedir:

- Uyuşturucu ile mücadele ve özel sektörün güçlendirilmesi gibi Afgan halkının karşı karşıya kaldığı acil zorlukları ele almak üzere çalışma gruplarının oluşturulması.
- Özellikle insan haklarına bağlılık ve uluslararası hukuka saygı olmak üzere Afganistan'ın uluslararası düzene geri dönmesini engelleyen temel engellerin ele alınması.

Mozaik, yeni bir girişim olarak sunulmuş olsa da, özünde daha önceki planın revize edilmiş versiyonudur. Zira uygulama ve katılım yöntemlerinin değiştirilmesi dışında stratejik hedefler değişmemiştir. Ayrıca Roza Otunbayeva, Afganistan ile ilgili son Güvenlik Konseyi toplantısında şunları açıklamıştır: "Afganistan ile hedefli

bir iş birliği, tekrarlanan şiddet sarmalında sıkışıp kalmış bir devleti değil, kendi içinde ve komşularıyla barış içinde yaşayan, uluslararası yükümlölüklerine bağlı ve uluslararası topluma yeniden entegre olan bir devletin inşasını hedeflemektedir.”

Bu açıklama, planın temel hedefinin Taliban'ın İslamcı vizyonundan aşamalı olarak koparılması ve nihayetinde laik dünya düzenine entegre edilmesi olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Mozaik planının ayırt edici özelliklerinden biri de, adım adım olan stratejisidir. Bu çerçevede, Taliban uluslararası sisteme doğru bir adım atarsa, Batı da benzer bir adımla karşılık verecektir. Bu politika, aşamalı kontrol ve döngüsel bir etkiye dayanmaktadır. Bununla birlikte, Taliban şu ana kadar İslamî yönetimi veya kamil bir İslamî siyasi sistemi uygulamak için net ve tutarlı bir plan ortaya koymada başarısız olmuştur. Batı dünyası bu boşluğu istismar etmiş ve bu da Taliban'ı kendi modelini benimsemeye sevk etmiştir. Buna karşılık ideolojik ve İslami siyasi bir parti olan **Hizb ut Tahrir**, tamamen İslami ideolojiye dayalı bir proje olan Raşidi Hilafetin kurulması için kapsamlı, meşru ve gerçekçi bir vizyon sunmaktadır. Bu ise Batı'nın aşamalı yaklaşımından farklıdır; zira bu plan tedrici/aşamalı değil, aksine İslam temeline dayalıdır. İslam'a göre bazen sadece samimi bir niyet bile Allahu Teala'nın muvaffak kılması ve onun yolunu açması için yeterlidir. Diđer zamanlarda ise, kul bir adım atarsa, Allah da ona birkaç adımla yaklaşır; tıpkı Kudsî bir hadiste şöyle geçtiği gibi: إِذَا تَقَرَّبَ الْعَبْدُ إِلَيَّ شَبْرًا، تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعًا، وَإِذَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ ذِرَاعًا، تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ بَاعًا، وَإِذَا أَتَانِي يَمْسِي، أَتَيْتُهُ هَرَوَلَةً **“Kulum bana bir karış yaklaştığı zaman, ben ona bir arşın yaklaşıyorum; o bana bir arşın yaklaşıncı ben ona bir kulaç yaklaşıyorum; o bana yürüyerek geldiği zaman, ben ona koşarak gelirim.”** [Buhari ve Müslim rivayet etti]

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Yusuf Arslan - Afganistan